

Asia: VN/6566/2022

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän raportoinnin kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 1 ja 2)

Kuntien uusi talousraportointi on perusajatukseltaan kannatettava ja tuottaa valtakunnallisesti tarpeellista tietoa etenkin kuntien taloudesta aiempaa reaaliaikaisemmin. Raportoitava tietosisältö on kuitenkin jo nyt paljon aiempaa laajempi ja lisätietovaatimuksia kuntien suuntaan tuntuu tulevan koko ajan lisää.

Jokaisen laajennuksen ja uuden raportointivaateen tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta tulisi tarkoin harkita ja huomioida uusista raportointivaateista kunnille aiheutuvat kustannukset. Automaattinen talousraportointi on jo nyt aiheuttanut kunnille merkittäviä kokonaan uusia lisäkustannuksia. Nimestään huolimatta raportointi ei ole kuntien päässä automaattista, vaan jokainen raportti vaatii työtä ja suunnittelua. Joidenkin raporttien osalta taloushallinnon järjestelmiin joudutaan tekemään kirjauksia vain yhtä raporttia varten ja kun raportti on toimitettu, kirjaukset poistetaan. Kunnalle raporteista ei juurikaan ole hyötyä, jolloin tietojen vastaanottajan vastuullisuus tietosisällön pitämisestä järkevän laajuisensa korostuu. Onko varsin yksityiskohtaisella tasolla jo nyt raportoitavalle tiedolle tälläkään hetkellä kaikilta osin käyttöä?

Vuosittain tapahtuvat lisävaateet ja raporttien sisältövaatimusten muuttuminen on kuntien kannalta kestävämpi. Uudet raportit tai muutokset nykyisissä vaativat työtä myös ohjelmistotoimittajalta sen lisäksi, että kunnan tulee usein rakentaa laskentatunnisteita vain uusia raportteja varten. Muutosten tulisi olla tiedossa vähintään kalenterivuotta ennen niiden käyttöönottoa. Lisäksi tulee huomioida, ettei kunnille mitenkään korvata uusista tai nykyisistä raportointivelvoitteista aiheutuvia ylimääräisiä kustannuksia.

Raportointipalvelussa on ollut varsin paljon toimimattomuutta ja raportteja on jouduttu lähettämään useita kertoja uudelleen. Yksittäisiin tietoihin on raportoinnissa automaattisia havaintorajoja, jotka eivät huomioi sitä, että kuntien taloudessa tietyt tunnusluvut saattavat muuttua paljonkin ilman mitään merkittävää syytä. Automaattisia havaintorajoja tulisikin tarkastella ja usean tiedon osalta joko väljentää tai poistaa kokonaan. Automaattisista havainnoista, jotka hyväksyjän on pakko yksitellen kommentoida, pääosa on sellaisia, jotka selittyvät normaalilla vuosivaihtelulla. Ehkä vain noin joka kymmenes kommenttia vaativa havainto on sellaisia, johon on selkeä selitys (esim. kertaluontoiset erät, arvonalennukset, merkittävät investoinnit jne.).

2. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän palveluluokituksesta ja siihen esitetyistä muutoksista (liite 4)

Kuntien palveluluokkiin ei tule tehdä jatkuvasti muutoksia jo tietojen vertailukelpoisuudenkin säilyttämiseksi. Esitettyjä uusia palveluluokkia ja raportointivelvoitteiden lisäämisiä ei tule toteuttaa. Niille ei ole toiminnallisia perusteita ja usea niistä vaatisi kunnissa vain turhaa laskennallista jakoa, mikä ei johda tarkoituksenmukaiseen ja luotettavaan lopputulokseen raportoitavien tietojen osalta.

Hyvinvointialueen perustamisen jälkeen aiheutuville soten tai pelastustoimen kustannuksille esitetyt uudet palveluluokat ovat kuitenkin siirtymävaiheessa perustellut.

3. Lausuntonne eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin esitetyistä muutoksista ja uusista tietosisällöistä (liitteet 3, 5 ja 6 sekä taulukkomallit)

Liite 3

1. muutosesitys nro 12: Vaadittuja tietoja ei saada suoraan kirjanpidosta, eikä niiden raportointi ole siten automatisoitavissa. Vaatii kunnissa turhaa manuaalista työtä.

2. muutosesitys nro 13: Esitetty muutos ei ole kuntien kannalta tarkoituksenmukainen. Arviotietoja ei tulisi käyttää minkään lopullisen etenäkään valtionosuuksien laskentaperusteena. Raportoinnin ajankohta on lisäksi tilinpäätösaikaan, jolloin kuntien taloushallinnossa on muutenkin vuoden kiireisintä aikaa. Lisäksi ajankohta on liian aikainen, jotta saatavilla olisi luotettavia arvioita. Juuri tässä raportissa järjestelmiin joudutaan tallentamaan manuaalisesti tietoja, jotta arvioreportti saadaan toimitettua, jonka jälkeen tiedot manuaalisesti poistetaan.

3. muutosesitys nro 14: Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan raportoinnin uusi raportointivelvoite on kunnille kohtuuton, mikä todettiin jo edellisen kierroksen lausunnoissa. Eriytettävien toimintojen laskelmia ei saada suoraan kirjanpidosta ja ne vaativat manuaalista laskentaa tai kalliita ohjelmistomuutoksia. Mitä tämän toiminnon uudella raportointivelvoitteella tavoitellaan? Kyse on kokonaisuuden kannalta pieni ja epäolennainen. Lisäksi eriytetyt laskelmat ovat saatavissa kuntien tilinpäätösten liitetiedoista.

4. Lausuntonne tekniisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin esitetyistä muutoksista (liite 3 sekä taulukkomallit)

-

Hämäläinen Pellervo
Liperin kunta - talousjohtaja